

Karta charakterystyki Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 14.12.2023

Numer wersji 7.00 (zastępuje wersję 6.00)

Aktualizacja: 14.10.2022

SEKCJA 1: Identyfikacja substancji/mieszaniny i identyfikacja przedsiębiorstwa

1.1 Identyfikator produktu

Nazwa handlowa: **SONAX XTREME DO CZYSZCZENIA WNĘTRZA SAMOCHODU**

Numer artykułu: 02211000, 02212410, 02213410, 02214000, 02219000-050

1.2 Istotne zidentyfikowane zastosowania substancji lub mieszaniny oraz zastosowania odradzane

Zastosowanie substancji / preparatu

Konserwacja samochodów

Zastosowania konsumenckie: gospodarstwa domowe / ogół społeczeństwa / konsumenci

Zastosowania profesjonalne

Środek do prania i czyszczenia

Zastosowania odradzane żadne

1.3 Dane dotyczące dostawcy karty charakterystyki

Producent/Dostawca:

SONAX GmbH

Münchener Straße 75

D-86633 Neuburg (Donau)

Tel.: ++49 (0)8431/53-0

Komórka udzielająca informacji:

PPH PARYS Sp. z o.o.

ul. Anny Walentynowicz 1

20-328 Lublin

tel. +48 81 4431210, fax +48 81 4431255

e-mail: sekretariat@parys.pl

Osoba odpowiedzialna za karty charakterystyki: Marta Marzec

Tel: 081 443 12 13

e-mail: marzec@parys.pl

1.4 Numer telefonu alarmowego: +48 81 443 12 13 w godzinach od 08:00 do 16:00

SEKCJA 2: Identyfikacja zagrożeń

2.1 Klasyfikacja substancji lub mieszaniny

Klasyfikacja zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008

Produkt nie jest klasyfikowany zgodnie z przepisami CLP.

2.2 Elementy oznakowania

Oznakowanie zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1272/2008 brak

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia brak

Hasło ostrzegawcze brak

Zwroty wskazujące rodzaj zagrożenia brak

2.3 Inne zagrożenia

Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

PBT:

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w łańcuchu dostaw, mieszanina nie zawiera żadnej substancji o stężeniu > 0,1%, która jest uważana za PBT.

vPvB:

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w łańcuchu dostaw, mieszanina nie zawiera żadnej substancji o stężeniu > 0,1%, która jest uważana za PvB.

Określanie właściwości zaburzających funkcjonowanie układu hormonalnego

Ta substancja/mieszanina nie zawiera składników uważanych za posiadające właściwości endokrynnie czynne wobec środowiska, według Artykułu REACH 57(f), Regulacji Komisji (UE) 2018/605 lub Regulacji Delegowanej Komisji (UE) 2017/2100.

SEKCJA 3: Skład/informacja o składnikach

3.2 Mieszaniny

Opis: Środki powierzchniowo czynne i środki zapachowe w wodzie

Składniki niebezpieczne: brak

Dyrektywy (WE) nr 648/2004 dotyczącej detergentów / Oznakowanie dotyczące zawartości

amfoteryczne środki powierzchniowo czynne

<5%

(ciąg dalszy na stronie 2)

Nazwa handlowa: SONAX XTREME DO CZYSZCZENIA WNĘTRZA SAMOCHODU

(ciąg dalszy od strony 1)

phenoxyethanol, sodium pyrithione, kompozycje zapachowe

SEKCJA 4: Środki pierwszej pomocy**4.1 Opis środków pierwszej pomocy****Wskazówki ogólne:** Usunąć zabrudzoną odzież**Po wdychaniu:** Środki specjalne nie są konieczne.**Po styczności ze skórą:** Podrażnione miejsca na skórze przemyć wodą i łagodnym środkiem czyszczącym**Po styczności z okiem:** Płukać oczy z otwartą powieką przez kilka minut pod bieżącą wodą.**Po przełknięciu:**

Przeplukać jamę ustną i obficie popić wodą.

Przy trwałych dolegliwościach porozumieć się z lekarzem.

4.2 Najważniejsze ostre i opóźnione objawy oraz skutki narażenia

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

4.3 Wskazania dotyczące wszelkiej natychmiastowej pomocy lekarskiej i szczególnego postępowania z poszkodowanym

Terapia na podstawie oceny stanu pacjenta przez lekarza. Terapia symptomatyczna

SEKCJA 5: Postępowanie w przypadku pożaru**5.1 Środki gaśnicze****Przydatne środki gaśnicze:** Zabiegi gaszenia ognia dostosować do otoczenia.**5.2 Szczególne zagrożenia związane z substancją lub mieszaniną**

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

5.3 Informacje dla straży pożarnej**Specjalne wyposażenie ochronne:**

Należy podjąć działania właściwe w przypadku zwalczania pożaru

W strefie zagrożenia można przebywać wyłącznie w autonomicznych aparatach oddechowych.

Informacje na temat osobistego wyposażenia ochronnego patrz rozdział 8.

SEKCJA 6: Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska**6.1 Indywidualne środki ostrożności, wyposażenie ochronne i procedury w sytuacjach awaryjnych**

Zadbać o wystarczające wietrzenie.

Dla osób nienależących do personelu udzielającego pomocy

Należy przestrzegać zwyczajnych środków ostrożności przy obchodzeniu się z chemikaliami.

Dla osób udzielających pomocy

Nosić ubranie ochronne. Osoby nie zabezpieczone przenieść w bezpieczne miejsce.

6.2 Środki ostrożności w zakresie ochrony środowiska:

Nie dopuścić do przeniknięcia do kanalizacji /wód powierzchniowych /wód gruntowych.

Nie dopuścić do przedostania się do podłoża /ziemi.

6.3 Metody i materiały zapobiegające rozprzestrzenianiu się skażenia i służące do usuwania skażenia:

Zebrać za pomocą materiału wiążącego ciecz (piasek, ziemia okrzemkowa, materiał wiążący kwasy, materiał wiążący uniwersalny, trociny).

Materiał skażony usunąć jako odpad wg punktu 13.

6.4 Odniesienia do innych sekcji

Informacje na temat bezpiecznej obsługi patrz rozdział 7.

Informacje na temat osobistego wyposażenia ochronnego patrz rozdział 8.

Informacje na temat utylizacji patrz rozdział 13.

SEKCJA 7: Postępowanie z substancjami i mieszaninami oraz ich magazynowanie**7.1 Środki ostrożności dotyczące bezpiecznego postępowania**

Przy fachowym użyciu nie są potrzebne szczególne zabiegi.

Wskazówki dla ochrony przeciwpożarowej i przeciwybuchowej: Nie są potrzebne szczególne zabiegi.

(ciąg dalszy na stronie 3)

Nazwa handlowa: SONAX XTREME DO CZYSZCZENIA WNĘTRZA SAMOCHODU

(ciąg dalszy od strony 2)

7.2 Warunki bezpiecznego magazynowania, w tym informacje dotyczące wszelkich wzajemnych niezgodności

Składowanie:

Wymagania w stosunku do pomieszczeń składowych i zbiorników:

Nie dopuścić, w sposób pewny, do przenikania do podłoża.

Wskazówki odnośnie wspólnego składowania:

Nie składować w styczności ze środkami spożywczymi.

Należy przestrzegać miejscowych przepisów urzędowych.

Dalsze wskazówki odnośnie warunków składowania:

Chronić przed mrozem.

Zalecana temperatura składowania: 20 °C

7.3 Szczególne zastosowanie(-a) końcowe Brak dostępnych dalszych istotnych danych

SEKCJA 8: Kontrola narażenia/środki ochrony indywidualnej

8.1 Parametry dotyczące kontroli

Składniki wraz z kontrolowanymi wartościami granicznymi zależnymi od miejsca pracy:

Produkt nie zawiera znaczących ilości materiałów, których wartości graniczne musiałyby być kontrolowane pod kątem warunków miejsca pracy.

Wskazówki dodatkowe: Podstawą były aktualnie obowiązujące wykazy.

8.2 Kontrola narażenia

Indywidualne środki ochrony takie jak indywidualne wyposażenie ochronne

Ogólne środki ochrony i higieny:

Należy przestrzegać zwyczajnych środków ostrożności przy obchodzeniu się z chemikaliami.

Myć ręce przed przerwą i przed końcem pracy.

Trzymać z dala od środków spożywczych napojów i pasz.

Ochronę dróg oddechowych W normalnym przypadku nie jest konieczne

Ochrona rąk: W normalnym przypadku nie jest konieczne

Ochronę oczu lub twarzy W normalnym przypadku nie jest konieczne

SEKCJA 9: Właściwości fizyczne i chemiczne

9.1 Informacje na temat podstawowych właściwości fizycznych i chemicznych

Ogólne dane

Stan skupienia

Płynny

Kolor:

Bezbarwny

Zapach:

Cytrusowy

Temperatura topnienia/krzepnięcia:

Nie jest określony.

Temperatura wrzenia lub początkowa temperatura

wrzenia i zakres temperatur wrzenia

100 °C (CAS: 7732-18-5 water)

Palność materiałów

Materiał nie jest zapalny.

Dolna i górna granica wybuchowości

Dolna:

nie do użytku

Górna:

nie do użytku

Temperatura zapłonu:

Nie ma zastosowania.

Temperatura rozkładu:

Nieokreślone.

pH w 20 °C

6-7

Lepkość:

Lepkość kinematyczna w 40 °C

<20,5 mm²/s

Rozpuszczalność

Woda:

W pełni mieszalny.

Współczynnik podziału n-oktanol/woda (wartość

współczynnika log)

Nieokreślone.

Prężność pary w 20 °C

23 hPa (CAS: 7732-18-5 water)

Gęstość lub gęstość względna

Gęstość w 20 °C:

1-1,01 g/cm³

Gęstość par

Nieokreślone.

9.2 Inne informacje

Brak dostępnych dalszych istotnych danych

(ciąg dalszy na stronie 4)

Karta charakterystyki Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 14.12.2023

Numer wersji 7.00 (zastępuje wersję 6.00)

Aktualizacja: 14.10.2022

Nazwa handlowa: SONAX XTREME DO CZYSZCZENIA WNĘTRZA SAMOCHODU

(ciąg dalszy od strony 3)

Wygląd:	
Forma:	Płynny
Ważne dane na temat ochrony zdrowia i środowiska oraz bezpieczeństwa	
Temperatura palenia się:	Produkt nie jest samozapalny.
Właściwości wybuchowe:	Produkt nie jest grozi wybuchem.
Zmiana stanu	
Szybkość parowania	Nieokreślone.

Informacje dotyczące klas zagrożenia fizycznego	
Materiały wybuchowe	brak
Gazy łatwopalne	brak
Aerozole	brak
Gazy utleniające	brak
Gazy pod ciśnieniem	brak
Płyny łatwopalne	brak
Łatwopalne ciała stałe	brak
Substancje i mieszaniny samoreaktywne	brak
Substancje ciekłe piroforyczne	brak
Substancje stałe piroforyczne	brak
Substancje i mieszaniny samonagrzewające się	brak
Substancje i mieszaniny, które w kontakcie z wodą emitują gazy łatwopalne	brak
Substancje ciekłe utleniające	brak
Substancje stałe utleniające	brak
Nadtlenki organiczne	brak
Substancje powodujące korozję metali	brak
Odczulone materiały wybuchowe	brak

SEKCJA 10: Stabilność i reaktywność

- 10.1 Reaktywność** Reakcje niebezpieczne nie są znane.
10.2 Stabilność chemiczna Stabilny w normalnych warunkach.
10.3 Możliwość występowania niebezpiecznych reakcji Reakcje niebezpieczne nie są znane.
10.4 Warunki, których należy unikać Informacje na temat bezpiecznej obsługi patrz rozdział 7.
10.5 Materiały niezgodne: Brak dostępnych dalszych istotnych danych
10.6 Niebezpieczne produkty rozkładu: Niebezpieczne produkty rozkładu nie są znane.

SEKCJA 11: Informacje toksykologiczne

- 11.1 Informacje na temat klas zagrożenia zdefiniowanych w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008**
Toksyczność ostra W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
Istotne sklasyfikowane wartości LD/LC50: Brak dostępnych dalszych istotnych danych
-
- Działanie żrące/drażniące na skórę** W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
-
- Poważne uszkodzenie oczu/działanie drażniące na oczy**
W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
-
- Działanie uczulające na drogi oddechowe lub skórę**
W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
-
- Działanie mutagenne na komórki rozrodcze**
W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
-
- Działanie rakotwórcze** W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
-
- Szkodliwe działanie na rozrodczość** W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
-
- Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie jednorazowe**
W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.
-
- Działanie toksyczne na narządy docelowe – narażenie powtarzane**
W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

(ciąg dalszy na stronie 5)

Karta charakterystyki Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 14.12.2023

Numer wersji 7.00 (zastępuje wersję 6.00)

Aktualizacja: 14.10.2022

Nazwa handlowa: **SONAX XTREME DO CZYSZCZENIA WNĘTRZA SAMOCHODU**

(ciąg dalszy od strony 4)

Zagrożenie spowodowane aspiracją W oparciu o dostępne dane, kryteria klasyfikacji nie są spełnione.

11.2 Informacje o innych zagrożeniach

Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Biorąc pod uwagę aktualny stan wiedzy naukowej, dla tego produktu nie są dostępne żadne dane dotyczące właściwości zaburzających gospodarkę hormonalną negatywnie wpływające na zdrowie.

żaden ze składników nie znajduje się na liście

SEKCJA 12: Informacje ekologiczne

12.1 Toksyczność

Brak jakichkolwiek danych odnośnie tej mieszanki dotyczących toksykologicznego oddziaływania na środowisko naturalne

Toksyczność wodna: Brak dostępnych dalszych istotnych danych

12.2 Trwałość i zdolność do rozkładu Brak dostępnych dalszych istotnych danych

12.3 Zdolność do bioakumulacji Brak dostępnych dalszych istotnych danych

12.4 Mobilność w glebie Brak dostępnych dalszych istotnych danych

12.5 Wyniki oceny właściwości PBT i vPvB

PBT:

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w łańcuchu dostaw, mieszanina nie zawiera żadnej substancji o stężeniu > 0,1%, która jest uważana za PBT.

vPvB:

Zgodnie z informacjami przedstawionymi w łańcuchu dostaw, mieszanina nie zawiera żadnej substancji o stężeniu > 0,1%, która jest uważana za PvB.

12.6 Właściwości zaburzające funkcjonowanie układu hormonalnego

Biorąc pod uwagę aktualny stan wiedzy naukowej, dla tego produktu nie są dostępne żadne dane dotyczące właściwości zaburzających gospodarkę hormonalną negatywnie wpływające na środowisko naturalne.

Produkt nie zawiera substancji o właściwościach zaburzających gospodarkę hormonalną.

12.7 Inne szkodliwe skutki działania Brak dostępnych dalszych istotnych danych

Dalsze wskazówki ekologiczne:

Wskazówki ogólne:

Nie dopuścić do przedostania się w stanie nierozcieńczonym lub w dużych ilościach do wód gruntowych, wód powierzchniowych bądź do kanalizacji.

SEKCJA 13: Postępowanie z odpadami

13.1 Metody unieszkodliwiania odpadów

Niezaklasyfikowane jako odpady niebezpieczne według Załącznika III do Dyrektywy 2008/98/WE.

Zalecenie: Odpady należy usuwać przy uwzględnieniu przepisów lokalnych i urzędowych.

Europejski Katalog Odpadów

Kod odpadów - pozostałości po produkcji / niewykorzystany produkt

20 01 30 | detergenty inne niż wymienione w 20 01 29

Opakowania nieoczyszczone:

Zalecenie: Usuwanie zgodnie z obowiązującymi przepisami.

SEKCJA 14: Informacje dotyczące transportu

14.1 Numer UN lub numer identyfikacyjny ID

ADR/RID/ADN, IMDG, IATA brak

14.2 Prawidłowa nazwa przewozowa UN

ADR/RID/ADN brak

IMDG, IATA brak

14.3 Klasa(-y) zagrożenia w transporcie

ADR/RID/ADN, ADN, IMDG, IATA

Klasa brak

(ciąg dalszy na stronie 6)

Karta charakterystyki Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31

Data druku: 14.12.2023

Numer wersji 7.00 (zastępuje wersję 6.00)

Aktualizacja: 14.10.2022

Nazwa handlowa: SONAX XTREME DO CZYSZCZENIA WNĘTRZA SAMOCHODU

(ciąg dalszy od strony 5)

14.4 Grupa pakowania ADR/RID/ADN, IMDG, IATA	brak
14.5 Zagrożenia dla środowiska:	Nie ma zastosowania.
14.6 Szczegółne środki ostrożności dla użytkowników	Nie ma zastosowania.
14.7 Transport morski luzem zgodnie z instrumentami IMO	Nie ma zastosowania.

SEKCJA 15: Informacje dotyczące przepisów prawnych

15.1 Przepisy prawne dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia i ochrony środowiska specyficzne dla substancji lub mieszaniny

Odnosne przepisy oraz dyrektywy UE:

- Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (sprostowanie Dz.Urz. L 136 z 29.5.2007 z późn. zmianami)
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 (Dz.Urz. UE L 353 z 31.12.2008 z późn. Zmianami)

Rozporządzenia europejskie:

Dyrektywa 2010/75/UE (VOC) 10,48 %

Kategorię Seveso (DYREKTYWA 2012/18/UE) nie założono

ROZPORZĄDZENIE (UE) 2019/1148

Załącznik I - PREKURSORY MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH PODLEGAJĄCE OGRANICZENIOM (Górna wartość graniczna do celów wydawania pozwoleń na podstawie art. 5 ust. 3)

żaden ze składników nie znajduje się na liście

Załącznik II - PREKURSORY MATERIAŁÓW WYBUCHOWYCH PODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI ZGŁOSZENIA

żaden ze składników nie znajduje się na liście

Krajowe:

- Ustawa z dnia 25 lutego z 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz.U. z 24.03.2011 nr 63, poz.322)
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2012 r. w sprawie oznakowania opakowań substancji niebezpiecznych i mieszanin niebezpiecznych oraz niektórych mieszanin (Dz.U. Poz. 445).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2012 w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji chemicznych i ich mieszanin (Dz.U. Poz. 1018).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 listopada 2009 w sprawie szczegółowych wymagań dla wyrobów aerozolowych (Dz.U. Nr 188, poz. 1460, z późn. zmian.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30.12.2004 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy związanej z występowaniem w miejscu pracy czynników chemicznych (Dz.U. z 2005 nr 11, poz. 86 z późn. zmian.).
- Ustawa z dnia 19.08.2011 r. o przewozie towarów niebezpiecznych (Dz.U. nr 227, poz. 1367).
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U.2013.21).
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz.U.2013.888).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09.12.2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz.U.2014.1923).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 6 czerwca 2014 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz.U.2014.817)

Wskazówki odnośnie ograniczenia zatrudnienia:

Uwzględnić ograniczenia zatrudnienia młodzieży.

Uwzględnić ograniczenia zatrudnienia kobiet w ciąży i połogu.

(ciąg dalszy na stronie 7)

**Karta charakterystyki
Zgodnie z 1907/2006/WE, Artykuł 31**

Data druku: 14.12.2023

Numer wersji 7.00 (zastępuje wersję 6.00)

Aktualizacja: 14.10.2022

Nazwa handlowa: SONAX XTREME DO CZYSZCZENIA WNĘTRZA SAMOCHODU**15.2 Ocena bezpieczeństwa chemicznego:**

Ocena Bezpieczeństwa Chemicznego nie została przeprowadzona.

(ciąg dalszy od strony 6)

SEKCJA 16: Inne informacje

Dane opierają się na dzisiejszym stanie naszej wiedzy, nie określają jednak w sposób ostateczny właściwości produkcyjnych i nie mogą być uzasadnieniem prawomocnych umów.

Data poprzedniej wersji: 02.12.2021**Numer poprzedniej wersji: 6.00****Skróty i akronimy:**

RID: Regulamin dla międzynarodowego przewozu kolejami towarów niebezpiecznych

DGR: Przepisy dotyczące towarów niebezpiecznych - Dangerous Goods Regulations by IATA

NOELR: Nie obserwowalny efekt stopnia obciążenia

NOEC: Nie obserwowalny efekt stężenia

LC: Stężenie śmiertelne

EC: Stężenie efektywne

GHS: Globalny Zharmonizowany System Klasyfikacji i Oznakowania Chemikaliów

ATE: acute toxicity estimate

ADR: Umowa europejska dotycząca międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych

IMDG: Międzynarodowy morski kodeks towarów niebezpiecznych

IATA/ICAO: Instrukcje techniczne dla bezpiecznego transportu materiałów niebezpiecznych drogą powietrzną

EINECS: Europejski wykaz istniejących substancji handlowych (European Inventory of Existing Commercial Substances)

ELINCS: Europejski wykaz notyfikowanych substancji chemicznych (European List of Notified Chemical Substances)

CAS: Chemical Abstracts Service (oddział Amerykańskiego Towarzystwa Chemicznego)

LC50 – Stężenie śmiertelne - stężenie, przy którym obserwuje się zgon 50 % badanych zwierząt w określonym przedziale czasowym

LD50 – Dawka śmiertelna – dawka, przy której obserwuje się zgon 50 % badanych zwierząt w określonym przedziale czasowym

*** Dane zmienione w stosunku do wersji poprzedniej**